

SAMEDIGGI	SAMEDIGGE	SAEMIEDIGKIE	SAMETTINGET
	ČOAHKKINGIRJI	2/90	SIIDU 1

Áigi : 29.5.1990, dii. 09.00 - 12.00 / dii.15.00 - 18.15
 30.5.1990, dii. 09.00 - 12.15 / dii.15.00 - 19.00
 31.5.1990, dii. 09.00 - 12.00

Báiki: Kárašjoga kulttorviessu

Áirasat:

1. Olav M. Dikkanen	21. Mary Mikalsen
2. Magnhild Mathisen	22. Nils Jernsletten
3. Inger K. Juuso	23. Aage Pedersen
4. Johan Jernsletten	24. Esther Fjellheim
5. Steinar Pedersen	25. Olav Andersen
6. Jon V. Aslaksen	26. Haldis Thommassen
7. Hans Guttorm	27. Inger-Ann Fosslí
8. John H. Eira	28. Oddvin Storelv
9. Egil Olli	29. Ivar M. Simonsen
10. Ole H. Magga	30. Inger A. Johansen
11. Mathis M. Sara	31. Lennart Mikkelsen
12. Mikkel A. Gaup	32. Ante Eriksen
13. Alf E. Nystad	33. Ing-Lill Pavall
14. Josef Vedhugnes	34. Ella Holm Bull
15. Peder Mathisen	35. John Nordfjell
16. Svein H. Bårdsen	36. Jarle Jonassen
17. Ruth Rye Josefsen	37. Máret Guhttor
18. Mimmi Bæivi	38. Ingrid Wernberg
19. Eilif O. Larsen	39. Johan M. Sara
20. Lars Nilsen	

Virgelobit refererejuvvojedje ja addojuvvojedje áirasiidda nr. 2: Magnhild Mathisen, nr. 4: Johan Jernsletten, nr. 18: Mimmi Bæivi, nr. 24: Ester Fjellheim, nr. 26: Haldis Thomassen.

Várrelahttu áirasii nr. 2: Sigmund Johnsen lei gohččojuvvon čoahkkimii, muhto dieđihii heaibama. Várrelahttu áirasii nr. 4: Marianne Balto Henriksen bođii čoahkkimii. Várrelahttu áirasii nr. 18: Terje Haugen bođii čoahkkimii. Várrelahttu áirasii nr. 24: Henry Minde bođii čoahkkimii. Várrelahttu áirasii nr. 26: Anders Oskal bođii čoahkkimii. Áirras nr. 8 John H. Eira bođii čoahkkimii dii. 10.00 29.05.90.

Gaskaáigásaš virgelobit addojuvvojedje čuovvovaš áirasiidda:

29.05: Mathis M. Sara, dii.11.30 - 12.00
 30.05: Olav M. Dikkanen
 31.05: Olav M. Dikkanen

Várrelahttu áirasii nr. 1: Øystein Ballarii bođii čoahkkimii 31.05.90.

SAMEDIGGI	SAMEDIGGE	SAEMIEDIGKIE	SAMETTINGET
	ČOAHKKINGIRJI	2/90	SIIDU 2

Aššelistu:

- ÁŠŠI 16/90 ČOAHKKIMA VUOĐDUDEAPMI
 - NAMMAČUORVUN, VIRGELOBIT/GOHČČOJUUVON SADJÁSAŠ-
 ÁIRASAT
 - GOHČČUMA JA ÁŠŠELISTTU DOHKKEHEAPMI
 - BEAVDEGIRJEVUOLLÁIČÁLLIID VÁLLJEN
- ÁŠŠI 17/90 STIVRRA DIEĐÁHUS DOAIMMAS BIRRA
- ÁŠŠI 18/90 REFERÁHTAT
- ÁŠŠI 19/90 SÁMEDIKKI DOAIBMAORTNET -
 ORGANISAŠUVDNALÁVDEGOTTI 10.05.90 MANNOSAŠ EVTTOHUS
- ÁŠŠI 20/90 VÁLGALÁVDEGOTTIID VÁLLJEN
- ÁŠŠI 21/90 SÁMEDIKKI DOAIBMAPLÁNA JAHKÁI 1990
- ÁŠŠI 22/90 DIREKTØRA VIRGÁIBIDJAN
- ÁŠŠI 23/90 SÁMEDIKKI HÁLDDAHUSA BÁIKI
- ÁŠŠI 24/90 BOAZODOALU DILLI
- ÁŠŠI 25/90 DIEĐÁHUS NORGGA SÁMERÁĐI JA SÁMEDIKKI 1989 DOAIMMAIN
- ÁŠŠI 26/90 SÁMI OVDDIDANFOANDDA OĐA NJUOLGGADUSEVTTOHUSAT
- ÁŠŠI 27/90 CEALKÁMUŠ NOU-ii 1989: 16 - GÁVPOTGUOVLLUID GIELDDA
 JUOGUT - SARPSBORG, FREDRIKSTAD, ARENDAL, HAMAR JA
 HAMMERFEST
- ÁŠŠI 28/90 VÁLGALÁVDEGOTTIID VÁLLJEN
- ÁŠŠI 29/90 OĐASMAHTTON ČOAHKKINPLÁNA JAHKÁI 1990

ÁŠŠI 16/90 ČOAHKKIMA VUOĐUDEAPMI

Sámedikki jođiheaddji Ole Henrik Magga rabai čoahkkima.

a) Čoahkkingohččuma dohkkeheapmi

Gohččun b. 09.05. 1990 dohkkehuvvui ovttajienalaččat Steinar Pedersena čuovvovaš mearkkašumiin:

Stivra dáhttojuvvo bidjat merkii ahte njuolggadusa mearrádus várrelahtuid birra lea čájehuvvon leat unohas. Dat berre rievdađuvvot nu ahte juohke áirasis leat unnimus guokte várrelahttu.

b) Áššelistu dohkkeheapmi:

Áššelistu mii čuovui gohččuma dohkkehuvvui ovttajienalaččat lasseáššiid haga.

c) Lassin čoahkkinjođiheaddjái välljejuvvuiga čuovvovaš áirasat čállit čoahkkingirjji vuollái:

Steinar Pedersen evttohui: Terje Haugen
Nils Jernsletten evttohui: Oddvin Storelv

Goappašagat välljejuvvuiga ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 17/90 STIVRRA ČILGEN DOAIMMAS BIRRA.

Sámedikki jođiheaddji Ole Henrik Magga čilgii stivrra doaimma birra.

ÁŠŠI 18/90 REFERÁHTIAT

Áššit mat refererejuvvojedje oidnojit sierra referáhtabeavdegirjjis.

Ref.áššái nr.8 evttohui Mikkel A. Gaup čuovvovaš čálalaš mearkkašumi: Ášši sáddejuvvo meannudeapmái Ealáhusa, luonddu ja birrasa váldolávdegoddái.

Mary Mikalsen Trollvik evttohui ahte ref.ášši nr.8 sáddejuvvo meannudeapmái stivrii.

Mary Mikalsen Trollvika evttohus mearriduvvui 8 jiena vuostá mat dorjo Mikkel A. Gaupa evttohusa.

Dát mearkkašumit leat arkiverejuvvon ovttas referáhta-beavdegirjjiin.

SAMEDIGGI

SAMEDIGGE

SAEMIEDIGKIE

SAMETTINGET

ČOAHKKINGIRJI 2/90

SIIDU 4

ÁŠŠI 19/90 SÁMEDIKKI DOAIBMAORTNET - ORGANISAŠUVDNALÁVDEGOTTI
EVTTOHUS DAHKKON 10.05.90.

1 OVDANBUKTON EVTTOHUS

ORGANISAŠUVDNALÁVDEGOTTI ÁRVALUS:

"Sámediggi dohkkeha ovdanbukton Sámedikki doaibmaortnet-
evttohusa."

SÁMEDIKKI DOAIBMAORINETEVTTOHUS

*(Mearriduvvon Sámedikkis miessemánu 29. b. 1990 sáme-
lága § 2-14 vuodul)*

KAPIHTTAL 1 SÁMEDIKKI VUOĐDUDEAPMI, GASKABODDOSAŠ JOĐIHEAPMI JA
VÁLGAISKKADEAPMI

§ 1 Vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkin

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkin dollojuvvo
ovdalgo golggotmánnu loahppá, válgajagis ii dattetge árat go
golggotmánnu 1. b., vrd. sámelága § 2-3, njealját lađđasii.
Sámedikki dábálaš ollesčoahkkin galgá dábálaš bures
almmuhuvvot ja buori áiggis.

§ 2 Vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima rahpan mánná válgga.

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima mánná válgga
rahppá son gean Gonagas dasa bidjá.

§ 3 Gaskaboddosaš jođiheapmi

Sámedikki vuosttamuš dábálaš ollesčoahkkima mánná válgga
almmuha ja jođiha ovdeš sámedikki presideanta, dasságo
ođđa sámedikki čoahkkinjođihangoddi lea välljejuvvon.

Jođiheaddji čuorvu namaid ja vuostáiváldá áirasiid fápmudusaid.

§ 4 Virgelobit ja heaibamat

Ohccojuvvon virgelobiid Sámediggi meannuda presideantta
eavttuhusa mielde.

Dieđihuvvon heaibamat ja ohccojuvvon virgelobit gulahuvvojit ja
mearriduvvojit.

Sámedikki ollesčoahkkin ii sáhte álgit ovdalgo áirasiin leat
unnimusat bealli das čoahkis.

§ 5 Áirasiid sajít

Go sámediggi lea čoahkis, de leat áirasiin sajít válgakreatssaid nummiriid mielde (vrd. sámelága § 2-4).

§ 6 Fápmuduslávdegoddi

Sámediggi vällje iežas áirasiin viđa olbmo lávdegotti mii iská áirasiid ja sadjásaš áirasiid fápmudusaid ođđa Sámedikkis. Seammás Sámediggi vällje lávdegotti jođiheaddji ja su sadjá sačča. Lávdegotti olbmot berrejit gullat válgakreatssaide mat leat geográfalaččat bieđgguid.

Oktan vuostáiváldojun fápmudusaiguin lávdegoddi meannuda válmmašteaddji fápmuduslávdegotti eavttuhusaid (vrd. § 42).

Fápmuduslávdegoddi ovddida Sámediggái iežas loahpalaš eavttuhusa vai dat mearrida dohkkego válga. Sámediggi iskkada fápmudusaid nu árrat go vejolaš Sámediggeválgga njuolggadusaid §§ 54-56 mielde.

§ 7 Fápmudusaid dohkkeheapmi

Áirasiid fápmudusat dohkkehuvvojít jienastemiin. Áirasat eai searvva iežaset fápmudusaid dohkkehanjienasteapmái.

Jos váilot dárbbášlaš dieđut áirasa fápmudusa dohkkeheapmái, de sáhttet dan áirasa fápmudusa dohkkehít gaskaígásaččat dasságo lea vejolaš dan mearridit loahpalaččat.

§ 8 Geatnegasvuolta váldit badjelasas doaimmaid

Áirasiin lea geatnegasvuolta váldit badjelasaset daid doaimmaid maida Sámediggi sin vällje.

KAPIHTTAL 2 JOĐIHANGOTTI, SÁMEDIGGERÁDI JA VÁLGALÁVDEGOTTI VÁLLJEJUPMI

§ 9 Čoahkkinjođihangoddi

Mannágo fápmuduslávdegotti eavttuhus lea meannuduvvon gárvisin, de Sámediggi vällje 3-olbmosaš čoahkkinjođihangotti mii dasto álgá jođihít ollesčoahkkima.

Čoahkkinjođihangottis galget leat jođiheaddji, su sadjásaš ja okta lahttu, guđet leat välljejuvvon Sámedikkis ja Sámádikki áirasiin. Čoahkkinjođihangottis berrejit joavkkut buoremus lági mielde leat ovddastuvvon.

Čoahkkinjođihangoddi doaibmá guokte jagi.

§ 10 Sámediggeráđi

Sámediggi vällje sámediggeráđi mii jođiha ja hovde Sámedikki doaimmaid.

Sámediggeráđi čoakkádus galgá leat presideanta, sadjásaš presideanta ja 3 lahtu.

Presideanta ja sadjásaš presideanta leaba maiddái Sámedikkige jođiheaddjin ja sadjásaš jođiheaddjin. Go presideanta ja sadjásaš presideanta eaba leat das, de välljejuvvo Sámediggeráđi lahtuin soamis gaskaboddosaš jođiheaddjin. Go guhkibuš áiggis lea sáhka, de Sámediggi vällje gaskaboddosaš jođiheaddji.

§ 11 Válga

Presideantta, sadjásaš presideantta ja Sámediggeráđi lahtuid vällje Sámediggi iežas áirasiid logus.

Presideanta, sadjásaš presideanta ja Sámediggeráđi lahtut välljejuvvojit sierra jienasteami bokte guđege saji nammii.

Eavttohas lea välljejuvvon jogo Sámedikki presideantan, sadjásaš presideantan dahje Sámediggeráđi lahttun, jos fidne eambu go beali jienastagain vuosttamuš jienasteamis. Jos ii guhtege oaččo eambu go beali jienastagain, de jienastuvvo ođđasis. De rehkenastojuvvo son välljejuvvon olmmožin geas leat eanemus jienastagat (ovttagerdásaš eanetlohku). Jos eanebut leat ožžon ovtta mađe jienastagaid, de jienastuvvo ođđasis sin gaskkas. Jos dát eavttohasat ožžot ovtta mađe jienastagaid dán jienasteamis, de vuorbádus mearrida jienasteami.

§ 12 Mearridanfápmu

Sámedikkis lea mearridanfápmu go unnimustá bealli áirasiin leat čoahkis.

§ 13 Sámedikki doaibmanáigi

Sámediggeráđi välljejuvvo lea fámus Sámedikki áigodaga, jos jo Sámediggi ii lihco ráđi eahpeluohttámuša geažil. Jos nu geavvá, de ođđa ráđi välljejuvvo ovdalisčuožžu § 10 njuolggadusaid mielde.

§ 14 Válgalávdegoddi

Manágo Sámediggi lea iežas vuodđudan, de välljejuvvo válgalávdegoddi mas leat vihtta lahtu ja ovtta mađe vel várrelahtut. Lávdegottis berrejit joavkkut leat ovddastuvvon buoremus lági mielde.

Válgalávdegoddi eavttuha makkár Sámedikki váldolávdegottiid čeahkádus berre leat. Válgalávdegoddi eavttuha buot válggaide maid Sámediggi bidjá dan válmmaštit.

Válgalávdegoddi doaibmá olles váлгаáigodaga.

KAPIHTTAL 3 SÁMEDIKKI OLLESČOAHKKIN, ÁŠŠIID OVDANVÁLDIN JA ČOAHKKINJOĐIHEAPMI

§ 15 Sámedikki ollesčeahkkimat

Sámediggi galgá doallat unnimustá 3 ollesčeahkkima kaleanddarjagis.

§ 16 Gohččun čeahkkimiidda ja čeahkkinjođiheapmi

Čeahkkinjođihangoddi ráhkada áššelisttuid Sámedikki ráđđádallamiid várás, gohčču čeahkkái ja jođiha ollesčeahkkimiid.

§ 17 Virgelobit, heaibamat ja mearridanfápmu

Ohccojuvvon virgelobiid Sámediggi meannuda go čeahkkinjođihangoddi lea buktán árvalusas.

Dieđihuvvon heaibamat ja virgelobi ozalmasat geardduhuvvojit ja mearriduvvojit.

Sámedikkis lea mearridanfápmu go unnimustá 20 áirasa servet jienasteapmái.

§ 18 Čeahkkinalmmusvuohta ja jaskaorrungeatnegasvuohta

Sámediggi čeahkkinstallá almmustaga (rabas uvssaid). Dattetge Sámediggi sáhtta mearridit meannudit ášši giddejun uvssaid duohken. Go mearriduvvo galgágo ášši meannuduvvot giddejun uvssaid duohken, de datge mearrádus dahkkojuvvo giddejun uvssaid duohken go Sámedikki čeahkkinjođiheaddji nu gáibida, dahje go Sámediggi nu mearrida.

Sámedikki áirasiin lea geatnegasvuohta orrut muitalkeahtá daid áššiid birra mat meannuduvvojit giddejun uvssaid duohken, ja muđui maid dakkár áššiid birra mat leat čuldojuvvon almmusvuođas. Nu lea singe jávohisvuođa geatnegasvuohta fámus guđet leat Sámedikki ráđis ja váldolávdegottiin.

§ 19 Jietnadan- ja eavttuhanvuoigatvuohta

Duššefal válljejuvvon áirasiin ja čeahkkimii gohččojuvvon sadjásaš áirasiin lea vuoigatvuohta jietnadit ja eavttuhit Sámedikki čeahkkimiin.

§ 20 Čeahkkingiella

Sámedikki čeahkkimiin lea buohkain vuoigatvuohta iežaset dáhu mielde sárdnut jogo sámegillii dahje dárogillii (vrd. sámelága § 2-13).

§ 21 Ođđa áššit

Juohke áirras sáhtta Sámedikki ollesčeahkkimiin ovddidit ođđa ášši.

Ášši dahje eavttuhus galgá ovddiduvvot čálalaččat nu buori áiggis ovddalgihtii ahte čeahkkinjođihangoddi sáhtta ášši dieđihit buot áirasiidda ovdalgo čeahkkin algá.

Guhte ášši ovddida, oazžu 5 minuktasaš sárdnunáiggi áššis. Sámedikki áirasat ožžot liibba gažadit ja vástidit, gitta 10 minuvtta rádjai.

Sámediggi mearrida, jođihangotti árvalusa mielde, mo ášši meannuduvvo:

- a) sáddejuvvo Sámediggeráđđái jienaskeahtta sisdoalu hárrái, vai ráđđi buktá cealkámušas dahje eavttuhusas,
- b) sáddejuvvo muhtun váldolávdegodđái,
- c) biiddjojuvvo diggeáirasiid ovdi unnimustá ovttá beaivásaš geahčamassii ja fievrriduvvo dasto kártii vai meannuduvvo,
- d) meannuduvvo dasttánaga jos čeahkkinjođiheaddji dahje 1/5 dain áirasiin guđet leat čeahkis, eai vuostálastte dan,
- e) hilgojuvvo dahje ii meannuduvvo.

Jos čeahkkinjođihangoddi gávnnahe ahte ášši heive mearridit seammá čeahkkimis, de berre čeahkkinjođihangoddi čállit dan sierra áššelistui, ja dieđihit ahte dan áigot eavttuhit meannudit dallánaga.

KAPIHTTAL 4 EAVTTUHUSAID MEANNUDEAPMI, RÁĐĐADALLAMAT JA GAŽALDAGAT SÁMEDIGGERÁĐĐÁI

§ 22 Eavttuhusaid meannudeapmi

Buot eavttuhusat galget ovddiduvvot čállaga hámis čeahkkinjođiheaddjái. Eavttuhusat mat ovddiduvvojit dan ášši oktavuodas man birra ráđđádallojuvvo, meannuduvvo čuovvovaš mearrádušaid mielde:

Go lea eavttuhus man birra muhtun váldolávdegoddi lea čállán iežas árvalusas ja hábmen, de dat válđojuvvo ovđan ja mearriduvvo oktan dainna árvalusain go eavttuheaddji nu gáibida. Seammá gusto eará eavttuhusaid dáfus mat gusket seamma áššái ja mat leat ovddalgihtii dieđihuvvon dainna lágiin ahte dat leat čoahkkinjođihangoddái biddjojuvvon Sámedikki hálddahusa čađa mañimustá dii. 09.00 dan beaivvi goas ášši meannuduvvo Sámedikkis. Erenoamáš dáhpáhusain sáhtta diggi 2/3 eanetloguin mearridit fámuhttit dán lađđasa njuolggadusaid.

Áššelisttut ja áššit mat meannuduvvojit ovdalisčuožžu § 21 d mielde, eai gula dán paragrafa njuolggadusaid vuollái.

§ 23 Ráđđádallamat

Áirasat sárdnot Sámedikki sáhkastuolus. Guhte sárdnu, ovddida sártnis Sámedikki čoahkkinjođiheaddjái, ja galgá čavga doaladit áššis maid meannudit.

Áššeovddideaddji dahje -eavttuheaddji sárdnunáigi ii galgga guđege áššis guhkidit 15 minuvtta. Ii ovttage sártnodeaddjis sáhte leat sáhkavuorru eambo go guktii ovtta ja seammá ášši meannudettiin, ovddit geardde 10 minuvtta ja mañit geardde gitta 5 minuvtta rádjai.

Jos čoahkkinjođiheaddji gávnnaha dárbblašlažžan, de ášši sáhttet juohkit eanet osiide, go Sámediggi dasa miehtá. Juohke oasi várás lea sárdnunáigi seamma guhkki go ášši várás.

Guđege joavkku áššeovddideaddji beassá vuorustis jietnadit.

Čoahkkinjođiheaddji dahje áirasat sáhttet eavttuhit ahte ráđđádallan loahpahunvo. Go Sámediggi lea mearridan bidjat loahppasázu, de ii sáhte áššis ovddiduvvot ođđa eavttuhus.

§ 24 Replihkkavurostallan

Čoahkkinjođiheaddji sáhtta čáhkket saji replihkkavurostallamii. Ii oktage sáhkavuorru galgga dalle guhkidit 2 minuvtta, ja oppa replihkkavurostallan ii galgga guhkidit 15 minuvtta.

§ 25 Beavdegirjelasáhusat

Juohke ovttaskas áššis galgá leat vejolaš čállit beavdegirjái. Dát galgá ovddiduvvot čálalaččat čoahkkinjođiheaddjái ráđđádallamiid botta.

§ 26 Gažaldagat Sámediggeráđđái

Áirasiin lea vejolašvuohta bidjat gažaldaga Sámediggeráđđái go Sámedikkis lea ollesčoahkkin. Gažaldat ferte ovddiduvvot čálalaččat čoahkkinjođihangodđái manimustá vahku ovdal Sámedikki ollesčoahkkima, ja dieđihuvvot áirasiidna ovdalگو ráđđádallamat álget Sámedikkis.

Gažadeaddji oažžu gitta 5 minuvtta ja vástideaddji gitta 10 minuvtta guhkkosaš sárdnunáiggi. Lea sadji oanehis lassegažaldahkii ja vástideaddji oažžu gitta 5 minuvtta guhkkosaš sárdnunáiggi.

KAPIHTTAL 5 JIENASTEAMIT

§ 27 Jienastanortnet

Go sii guđet ledje čálihan iežaset sáhkalistui, leat geargan sáhkavuoruneaset, de čoahkkinjođiheaddji gulaha ahte sátnevurostallan lea nohkan. Áššis dasto jienastuvvo.

Go áššis leat eanet eavttuhusat, de čoahkkinjođiheaddji galgá bidjat daid jienasteapmái soahppevaš vuoruset mielde. Jienastanvuohki ferte leat dieđihuvvon ja dohkkehuvvon ovddalgihtii.

Guđege eavttuhusa lea vejolaš jienastit dađistaga.

Buot čoahkkima áirasiin lea geatnegasvuohta jienastit jogo vuostái dahje beale go jienastuvvo § 29 a ja b mielde.

Áirras guhte ii leat das čoahkkinlanjas go čoahkkinjođiheaddji gulaha ahte áššis jienastuvvo, ii searvva jienasteapmái. Dat áirasat guđet leat čoahkis, eai galgga guođdit čoahkkinlanja ovdalگو lea jienastuvvon.

§ 28 Jienasteami dohkálašvuohta

Ovdalگو Sámedikki mearrádusat leat fámus, de gáibiduvvo ahte jienastuvvon jienastagain lea eanetlohku daid dohkkehan, jos jo eara láchkai ii leačča mearriduvvon dán čoahkkinortnegis.

Go ovtta mađe ollu leat jienastagat vuostálagaid, de čoahkkinjođiheaddji jienastat mearrida, earret dalle go nuppe láchkai lea mearriduvvon dán njuolggadusain.

§ 29 Jienastanvuogit

Jienasteapmi ordnejuvvo ná:

- a) Čoahkkinjođiheadđji gohčču jogo daid áirasiid guđet vuostálastet eavttuhusa, dahje sin guđet dorjot, čuožžilit. Čoahkkinjođiheadđji de sáhhtá čađahit vuostejienasteami. Nubbi vejolašvuotta lea atnit jienastanreaiddu.
- b) Nammačuorvumiin. Jos čoahkkinjođiheadđji gávnna nammačuorvuma dárbbasmeahttumin, muhto muhtun áirras gáibida nammačuorvuma, de Sámediggi mearrida jienastanvuogi sátnevurostallama haga jienastettiinis bustáva a mielde. Nammačuorvun galgá maid dahkkojuvvot jos vuos álggos lea jienastuvvon nugo a muitala, muhto čoahkkinjođiheadđji dahje jienasteddjiin njealjádas gulaha ahte bohtosa eai sáhte atnit luohtehahttin. Nammačuorvun álgá Sámedikkis dainna válgakreatssain man nummara vuosttamuš vuoru vuorbádallan mearridii ovddalgihtii.
- c) Giehtačállatkeahtes lihpuiguin. Dát jienastanvuohki lea dušše válggain.

Guđet jienastit, galget lihppui čállit iežaset jienastan olbmuid namaid ja ieža coggat lihpu urdnii. Jos muhtun jienasta eanebuid go dan logu mii galgá válljejuvvot, de dat namma dahje namat mat leat vuolimuččas, eai rehkenastojuvvo fárrui.

§ 30 Jienasteamit § 29 a, b ja c mielde.

- a) Go jienastuvvo § 29 a ja b mielde, de ášši mearriduvvo dábálaš jienastateanetloguin, nammalassii badjelaš beliin. Jos jienasteapmi čájeha ovttá mađe ollu jienastagaid vuostálagaid, de čoahkkinjođiheadđji jienastat mearrida.
- b) Go jienastuvvo § 29 c mielde, de ovttageardásaš eanetlohku, nammalassii go muhtun eavttuhusas leat eanet doarju jienastagat go guđege nuppi eavttuhusas, mearrida válgga bohtosa, jos njuolggadusain dahje guđege dáhpáhusas ii gáibiduvvo jienastagain eanet go bealli ovdalgo guhtege lea válljejuvvon. Jos muhtun lea addán buhtes jienastanlihpu, de dat váldojuvvo fárrui lohkamii go lea dárbu gávnnahit leago dikkis mearridanfápmu, muhto dat ii lohkojuvvo ieš jienastatlohkamis.

Jos alimus jienastatlohku lea jienasteamis juohkásan eanebuidda, de sáhtta diggeáirasiin vaikko gii dallánaga gáibidit ođđa jienasteami daid áirasiid gaskkas guđet fidnejedje ovtta mađe ollu jienastagaid. Jos ii oktage dan gáibit, dahje jos jienastatlogut leat ovtta stuoru ođđa jienasteamis, de válga mearriduvvo vuorbádemiin.

§ 31 Jienasteamit virgáibidjamiid oktavuođas.

Virgáibidjamiid várás gustojit čuovvovaš njuolggadusat:

Jos ii guhtege oaččo eanet go beali buot jienastuvvon jienastagain, de jienastuvvo ođđasis. Ovdal ođđa jienasteami lea vejolaš mearridit ahte jienastit duššefal guoktása dahje eanebuid sis guđet álgojienasteamis ožžo alimus jienastatlogu. Manit jienasteamis dat olmmoš rehkenastojuvvo virgái beassan geas leat eanemus jienastagat (ovttageardásaš eanetlohku). Jos virgáibidjan ii vel leat čielgan dannego eanebut leat ožžon ovtta mađe ollu jienastagaid, de mearriduvvo vuorbádemiin.

KAPIHTTAL 6 BEAVDEGIRJEČÁLLIN JA ÁŠŠIID DOAIMMAHEAPMI

§ 32 Ráđđádallamiid čállojupmi beavdegirjái

Sámedikki čoaččkinjođihangoddi geahččá bearrái ahte Sámedikki ráđđádallamiin čállojuvvo beavdegirjái, masa eavttuhusat, sárdnunlistu, jienasteamit ja mearrádusat registrerejuvvojit.

Čoaččkinjođihangoddi čállet namaset ráđđádallanbeavdegirjái juohke čoaččkimis.

Ráđđádallamat báddejuvvojit ollásit Sámedikki olles-čoaččkimiin. Sámediggi mearrida dárkileappot njuolggadusaid ráđđádallamiid mildosiid várás.

§ 33 Mearrádusaid dieđiheapmi

Juohke čoaččkima mannil sáddejuvvo Sámedikki čoaččkin-beavdegirjjis mielddus Sámedikki áirasiidda ja sadjásaš áirasiidda.

Presideanta geahččá dasto bearrái ahte dieđut mearrádusaid birra ja almmolaš eiseválddiid dieđáhusat sáddejuvvojit rivttes sadjái vuorddekeahhtá dárbbasmeahttumit.

Sámediggi mearrida dárkilat njuolggadusaid das man viidát gálgá dieđihuvvot mearrádusaid birra.

§ 34 Áššebáhpiriid rájadeapmi

Sámedikki presideanta geahččá bearrái ahte Sámedikki, Sámediggeráđi ja váldolávdegottiid beavdegirjjit leat dohkálaš rájus ja ortnegis.

KAPIHTTAL 7 VÁLDOLÁVDEGOTTIT

§ 35 Váldolávdegottiid nammadeapmi

Sámediggi nammada dáid bissovaš váldolávdegottiid.

Oahpahusa ja dutkama váldolávdegoddi	mas leat 5 lahtu
Ealáhusaid, luonddu ja birrasa váldolávdegoddi	mas leat 7 lahtu
Vuoigatvuođaid váldolávdegoddi	mas leat 6 lahtu
Sosiála ja dearvvašvuođa váldolávdegoddi	mas leat 5 lahtu
Kultuvrra ja giela váldolávdegoddi	mas leat 6 lahtu
Organisašuvdna- ja vuđudusáššiid váldolávdegoddi	mas leat 5 lahtu

Lávdegottiid lahtuid vällje Sámediggi iežas bissovaš áirasiid logus. Duššefal dat áirasat sáhttet välljejuvvot muhtun lávdegoddái guđet eai leat välljejuvvon Sámediggeráđđái dahje eará bissovaš váldolávdegoddái.

Sámediggi nammada váldolávdegottiid nu ahte Sámedikki joavkkut leat buoremus vejolaš ovddasteapmi. Sámediggi maid vällje lávdegottiid jođiheddjiid ja sadjásaš jođiheddjiid nu ahte Sámediggejoavkkuin lea nu buorre ovddasteapmi go vejolaš.

§ 36 Váldolávdegottiid meannudanáššit

Buot áššit maid Sámediggeráđđi ovddida Sámediggái vai daid mearrida loahpalaččat, galget válmmaštuvvot váldolávdegottis. Dát ii dattetge guoskka daidda áššiide maid Sámediggi lea mearridan meannudit eara láchkai.

Juohke áššái váldolávdegoddi vällje áššeovddideaddji guhte redigere lávdegotti árvalusa ja ovddida dan Sámediggái.

Lávdegoddi sáhttá mátkkoštít ja fitnat geahčanmohkiin go nu gávnnaha dárbbaslažžan iežas bargui jos Sámediggeráđđi dahje Sámedikki presideanta dasa miehtá.

Sámediggi sáhttá vaikko goas hoigadit ášši lávdegoddái bargun.

§ 37 Váldolávdegottiid čoahkkingeatnegasvuohta.

Áirasiin lea seamma geatnegasvuohta boahtit lávdegodde-čoahkkimii go Sámedikki čoahkkimii. Heaibamiid galgá dieđihit lávdegotti jođiheaddjái. Sadjásaš áirras guhte gohčohallá čoahkkimii, šaddá dan lávdegoddái mas áirras lea.

§ 38 Váldolávdegottiid doaibmanáigi

Váldolávdegottiid doaibmanáigi ii sáhte guhkidit válgaáigodaga. Jos guhtege lahttu välljejuvvo Sámediggeráđđái, de son guođđá váldolávdegotti ja ođđa lahttu välljejuvvo.

KAPIHTTAL 8 EARÁ MEARRÁDUSAT

§ 39 Hálldahus

Sámedikkis lea sierra hálldahus. Dan bargit biddjojit virgái gustojeaddji bargiidnjuolggadusaid mielde maid Sámediggi lea dohkkehan.

§ 40 Jahkedieđáhus

Jahkásaš dieđáhus Sámedikki doaimma birra dohkkehuvvo Sámedikkis nu árrat go vejolaš čuovvovaš jagi, ja dasto sáddejuvvo dieđáhus Gonagassii (vrd. sámelága § 3-1).

§ 41 Eará njuolggadusat

Sámediggi sáhtta mearridit Sámediggeráđi, Sámedikki čoahkkinjohihangotti, Sámedikki váldolávdegottiid ja hálldahusa njuolggadusaid.

§ 42 Válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi

Válgaáigodaga manimus ollesčoahkkimis vällje Sámediggi iežas áirasiid logus lávdegotti mas leat viđas ja vel sin sadjásaš várrelahtut vai sii gaskaboddosaččat iskkadit ođđa sámedikki áirasiid ja sadjásaš áirasiid fápmudusaid. Seammás välljejuvvo jođiheaddji ja sadjásaš jođiheaddji. Lávdegotti lahtut berrejit leat biđejuvvon geográfalaččat válgakreatssaid mielde nu bures go vejolaččat.

Lávdegoddi galgá dárbu mielde geahčadit ja oazžut čielgasa dain áššebáhpiriin mat leat boahrán kreatsaválgastivrrain ja buot dain váidalusain ja ákkain mat sáddejuvvojedje rivttes áigái, jos dat mearkkašit maidege mearrádusaide mat dahkkojuvvojit fápmudusaid hárrái. Lávdegottis lea Sámedikki beales fápmudus háhkat buot dieđuid maid ieš gávnnahe dárbblašlašžan dán oktavuodas.

§ 43 Gaskaáigásaš árvalus

Lávdegoddi galgá, ovdalgo Sámediggi čoahkkana, buktit gaskaáigásaš árvalusa Sámedikki hálddahussii buot váлга- ja fápmudusáššiid hárrái maid rehkenastá sáhttet váikkuhit dasa mat áirasiid besset leat ođđa Sámedikkis. Beaivvi ovdal Sámedikki čoahkkaneami heaitá válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi doaibmamis.

Jos válmmašteaddji fápmuduslávdegoddi ferte buktit iežas gaskaáigásaš árvalusa ovdalgo lea fidnen buot dárbbášlaš dieđuid juohke áidna fápmudusa birra, de dat galgá sierra čilget manne leat mánnonan, ja goassáži loahpalaš boađus gárvána.

Gaskaáigásaš árvalus ja buot dan mieldečuvvosat galget registrerejuvvon hámis biddjojuvvot ođđa sámedikki fápmuduslávdegoddái dallánaga go Sámediggi čoahkkana. Válmmašteaddji lávdegoddi ii galgga árvalusa almmuhit.

§ 44 Čoahkkinortnegiid dohkálašvuotta

Dát čoahkkinortnet bohtá fápmui go Sámediggi lea dan dohkkehan.

Sámediggi dohkkeha čoahkkinortnega ođđa kaleanddarjagi vuostta- muš ollesčoahkkimis.

Josef Vedhugnes buvtii čuovvovaš mearkkašumiid (dárogiillii):

Rievdadanevttohus Prg. 11:

1. Presideanta, sadjásašpresideanta ja 3 miellahttu Sámedigge- ráđđái välljejuvvojit Sámedikki áirasiid gaskkas.

Sámediggeráđi välljen dahkko ovttas sierranas jienasteamis gos ovdanbukton listaevttohusaid jienasta.

Ii leat vejolaš kummuleret, sihkut dahje sirdit evttohasaid ovttá listus nubbái.

Listu evttohasat leat välljejuvvon go listu lea ožžon eambbo go beali jienain vuosttas jienasteamis.

Jos ii oktage listtuin oaččo eambbo go beali jienain, šaddá ođđa jienasteapmi. Evttohasat listtas mii dalle oažžu eanemus jienaid (eankilis eanetlohku) leat välljejuvvon.

Jos eanebut leat ožžon seamma ollu jienaid, jienastuvvo daid gaskkas ođđasit. Jos dát evttohasat ožžot seamma ollu jienaid dán jienasteamis, mearriduvvo välljen vuorbádeami bokte.

2. Presideanta ja sadjásašpresideanta välljejuvvoba Sámedigge-
ráđi miellahtuin.

Evttohas lea välljejuvvon presideantan ja sadjásaš-
presideantan, jos lea ožžon eambo go beali jienain vuosttas
jienasteamis.

Jos ii oktage oaččo eambo go beali jienain, jienastuvvo
ođđasit. Evttohas gii dalle oažžu eanemus jienaid (eankalis
eanetlohku) lea välljejuvvon.

Jos eanebut leat ožžon seamma ollu jienaid, jienastuvvo
ođđasit sin gaskkas. Jos evttohasat ožžot seamma ollu jienaid
dán jienasteamis, mearriduvvo välljen vuorbádeami bokte.

Ing-Lill Pavall buvttii čuovvovaš mearkkašumiid (dárogiillii):

Mearkkašupmi § 17:

Organisašuvdna- ja konstitušuvdnalávdegoddi guorahallá mo
meannudit geardduhuvvon heaibamiid ja virgelobiid.

Mearkkašupmi § 12:

Eaktun Sámediggeráđi mearridanvöldái lea ahte čoahkkingohččun
lea dahkkon dábálaš vuogi mielde.

Mearkkašupmi § 16:

Nu go 2. lađas: Sámedikki ollesčoahkkin dohkkeha áššelisttu.

Mearkkašupmi § 18:

Galgá leat "čoahkkinjođihangoddi" "čoahkkinjođiheaddji"
sajis. Sámedikki jođiheapmái addo dás váldi mearridit ahte
ságastallo giddejuvvon uvssaid duohken dan birra ahte galgá
go Sámedikki ollesčoahkkin giddejuvvot.

Mearkkašupmi § 33-ii mii sáddejuvvo organisašuvdna- ja vuodđo-
áššiid váldolávdegoddái meannudeapmái:

Áirasat ožžot sáddejuvvot buot ráđđečoahkkimiid áššebáhpiriid
ja mearrádusaid.

§ 44 1. lađđasa rievdadeapmi:

1. lađas galgá leat: Dát doaibmaortnet doaibmagoahtá dan beaivvi rájes go Sámediggi lea mearridan.

Máret Guhttor buvtii čuovvovaš mearkkašumiid (dárogiillii):

Lassi § 9, manná 1. cealkaga 2. lađđasis:

Čoahkkinjođihangodđái välljejuvvojit 3 várrelahtu.

Lassi § 14, manná 1. cealkaga:

Sámediggi vällje jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji.

John H. Eira buvttii čuovvovaš mearkkašumi: (dárogiillii):

§ 20, 1. lađas:

Sámegiella galgá leat Sámedikki völdogiella.

Terje K. Haugen buvttii čuovvovaš mearkkašumiid:

Čuoggái 3.4.3.2 Oahpahusa ja dutkama lávdegotti birra válđo mielde čuokkis ealáhusguoski oahpahusa birra.

Čuoggái 3.4.3.3 Ealáhusa, luonddu ja birrasa lávdegotti birra válđo mielde čuokkis turista-/mátkealáhusa birra.

Ole H. Magga buvtii čuovvovaš mearrádusevttohusa (dárogiillii):

1. Sámedikki doaibmaortnet mearriduvvon áššis 19/90 doaibmagoahtá geassemánu 1. beaivvi 1990.
2. Sámediggeráđđi lea Sámediggestivrra joatkka, välljejuvvon gaskaáigásaš njuolggadusa vuođul addon ggl.res. bokte geassemánu 28. beaivvi 1989, ja válđá badjelasas buot Sámediggestivrra doaimmaid, vuoigatvuođaid ja geatnegasvuođaid.
3. Sámelága § 3-1 2. lađas 2. čuo. vuođul heaitá gaskaáigásaš njuolggadus addon ggl.res bokte geassemánu 28. beaivvi 1989 doaibmamis geassemánu 1. beaivvi 1990 rájes.

2 JIENASTEAPMI

Organisasjuvdnalávdegotti árvalus oktan Ole Henrik Magga mearrádusevttohusain, earret § 44 1. lađas, mii mearriduvvui ovttajienalaččat leat nu go oidno Ing-Lill Pavalla mearkkašumiin.

Ovdanbukton mearkkašumit sáddejuvvojedje Organisašuvnna ja konstitušuvnna váldolávdegoddái.

ÁŠŠI 20/90 VÁLGALÁVDEGOTTI VÁLLJEN

1 OVDANBUKTON EVTTOHUHS:

Olav Andersen evttohi čuovvovaččaid válgalávdegoddái:

Miellahtut:

Várrelahtut:

Olav Andersen
Mary Mikalsen Trollvik
Inger Juuso
Maret Guhttor
Egil Olli

Ingrid Wernberg
Alf Nystad
Svein H. Bårdsen
Ivar Simonsen
Inger A. Johansen

Jođiheaddji: Olav Andersen
Nubbinjođiheaddji: Maret Guhttor

2 JIENASTEAPMI

Olav Andersena evttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

SAK 21/90 SÁMEDIKKI DOAIBMAPLÁNA JAHKÁI 1990

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Gaskaboddosaš strategiplána áigodahkii 1989-1993
Hálddahhusa bargoevttohus
- Čálu b. 05.03.90 Sámedikki šiehtadallamiin áššis 9/90

2 OVDANBUKTON EVTTOHUS:

Samediggestivrra árvalus:

Samedikki doaibmaprioriteremat dán jagi doaimmain, oidnojit mieldebiddjon doaibmaplánas jahkái 1990.

Máret Guhttor buvttii čuovvovaš mearkkašumi:

Lassi oassemihttomearrái 2.4:

Addit Sámediggái vejolašvuođa doaimmahit politihkkálaš doaimmas ja čoavdit áššiidis.

3 JIENASEAPMI

Sámediggestivrra árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 22/90 DIREKTØRA VIRGÁIBIDJAN

Áirras Inger A. Johansen guđii čoahkkima dán ášši meannudeamis go son lei beallalaš áššis.

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Virggi almmuhanteaksta
- Viiddiduvvon ohccilistu
- Áššečilgehus áššis S 83/90
- PL-a bargiidovddasteaddjiid cealkámuš

2 OVDANBUKTON EVTTOHUS

Sámediggestivrra árvalus:

1. Per Edvard Klemetsen biddjo direktøravirgái Sámediggái jahke-mearreduvvon virgái 6 jahkái.

Várrehassan biddjojuvvoba

1. Aslak Nils Sara
2. Leif Dunfjeld
2. Virgáibidjan dahkko almmuhusa eavttuid mielde ja Sámedikki Bargiidnjuolggadusaid eavttuid mielde mearriduvvon 30.01.1990 ja guoskevaš lágaid mielde (ea.ea. tjenestemannsloven, tjenestetvisteloven, pensjonskasseloven). Barggut ja bargobáiki eai mearriduvvo ovdal go Sámediggi lea mearridan loahpalaš organiserenplána ja gosa Sámedikki hálddahus galgá ásahuvvot.

Nils Jernsletten evttohii čuovvovaččat (dárogiillii):

Mon evttohan ahte ohcci nr.3 Aslak Nils Sara biddjo direktøravirgái, ja ahte ohcci nr.2 Per Edvard Klemetsen ja ohcci nr.1 Leif Dunfjeld biddjoba várrehassan namuhuvvon vuoru mielde.

John J. Nordfjell evttohii čuovvovaččat (dárogiillii):

Leif Dunfjeld biddjo direktøravirgái.

3 JIENASTEAPMI

Boađus jienasteamis direktøravirgái šattai:

Per E. Klemetsen	:	22 jiena
Aslak Nils Sara	:	10 jiena
Leif Dunfjeld	:	4 jiena

Per E. Klemetsen biddjui virgái Sámedikki direktøran.

1. várrehassan:

Stivrra evttohus : Aslak Nils Sara
Ruth Rye Josefsen evttohii: Leif Dunfjeld

Aslak Nils Sara biddjui 1. várrehassan 2 jiena vuostá mat dorjo Leif Dunfjelda.

2. várrehassan:

Stivrra evttohus : Leif Dunfjeld

Leif Dunfjeld biddjui 2. várrehassan 1 jiena vuostá.

ÁŠŠI 23/90 SÁMEDIKKI HÁLDDAHUSA BÁIKI

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Reive b. 22.02.90 Gieldadepártemeanttas
- Ohcan b. 08.02.90 Kárašjoga gielddas Gieldadepártementi oážžut ruđaid reaidudit čoahkkinlanja Sámediggái.
- Per A. Bær čielggadus: Gosa Sámedikki hálddahusa

2 OVDANBUKTON EVTTOHUS:

Sámediggestivrra árvalus:

Sámedikki hálddahus lea vuolgán Norgga sámeráđi hálddahusas mii lea leamaš Kárášjogas dan rájes go ráđđi ásahuvvui jagis 1964. Sámediggi lea sámelága § 3-1 mielde badjelasas váldán buot doaimmaid, vuoigatvuođaid ja geatneagasvuođaid mat Norgga sámeráđis ledje. Go ráđi hálddahus šattai joatkit doaimmas, de johtu bisttii ja doaibma ii bissánan go Sámediggin šattai. Otnáš hálddahus lea bures sajáiduvvan Kárášjohkii, ja sámediggestivra ii oainne čielga ákkaid evttohit eará báikki dikki hálddahussii.

Hálddahusa báikki ja várra bistevas čoahtkinlanja Sámediggái ferte ovttastahttit. Sámediggestivra navdá ahte ollesčoahtkimat dábálaččat dollojit Kárášjogas.

Sámediggestivra lea duhtavaš álgagiin maid Kárášjoga gielda lea čájehan Sámedikki latnjadárbbuide, sihke hálddašlaš ja politihkkálaš beliin. Mii guoská ruhtaohcamii Kárášjoga gielddas Gieldadepartementii, de oaivvilda sámediggestivra ahte sálla mángga-atnui maid sáhtta geavahuvvut Sámedikki čoahtkimiidda. Jus Kárášjoga gielda oažžu ohcon ruđaid reaidudit sálla, de berrejit, jus vejolaš, biddjot eavttut mat vuigejit Sámediggái geavahit sálla nuvttá 10 jagi.

Ruth Rye Josefsen evttohi čuovvovaččat:

Sámedikki hálddahus berre biddjot Levdnjii Porsánggu gielddas.

3 JIENASTEAPMI

Sámediggestivrra evttohus mearriduuvvui 2 jiena vuostá mátt dorjo Ruth Rye Josefsena evttohusa.

ÁŠŠI 24/90 BOAZODOALU DILÁLAŠVUOHTA

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Boazodoalu ollislaš rehketoallu. Rehketoallu 1988. Bušeahtta 1989
- NIBR-raporta 1990 nr. 11 Reindrifft, samfunn og befolkning i Finnmark
- Sahtelihttaiskamat Landsat 5/TM, FORUT

OVDANBUKTON EVTTOHUS

Sámediggestivrra árvalus:

Álgu

Manimus̄ áiggiid dilit boazoealáhusas gehččojit sihke vásti-deaddji eiseválddiid bealis ja eará guoski beilin leat sakka váiggasin. Dálá dilli oidnojuvvo leat nu ahte lea dárbu čađahit viiddis doaimmaid ja buktit ođđa čovdosiid čoavdindihtii váttisvuođaid boazodoalus. Ollugat buohtastit ealáhusa ressursaváilivuodain guolástusealáhusas, ja oaivvildit dilli goappašat ealáhusain bohtá luonddu iežas vuolláneamis; ii šat nagot guoddit geavaheami.

Váttisvuođaid duohta dilli bohtá das go ii leat dássivuohtha doallilogu, boazologu ja guohtuneatnamiid gaskkas. Lea badjelmearri boazoealáhusas go sihke leat menddo ollu boazodoallit ja menddo ollu bohccot. Sihkkarastindihtii ressursavuodu ja dahkat boazodoalu nana guoddi ealáhussan, šáddá dárbblaš geahpedit boazologu, mii fas dagaha ahte mánggas boazodoalus ribahit birgenlágiset.

Go juo maid báikkálaš bargomárkkan iige sáhte cegget eará bargosajiid sidjiide geasa dát čuohcá, de dát bohtá garrasit váikkuhit birrasii. Dáid váttisvuođaid ii sáhte ealáhus ieš okto čoavdit, iige báikkálaš servodat masa maid čuohcá.

Dilli, makkár čovdosiid dal gávdnet ealáhusas, gáibida mihá garrasit viiddis ovttasbarggu mas ealáhusa áirasat, guoski gielddat ja stáhta eiseválddit ferttejit gávdnat soabalaš ja dohkkálaš čovdosiid.

Eavttut boazodoalus.

Vaikko vel boazodoalus leatge mággalágan eavttut davvin gitta máttás, de goit sáhttit čujuhit buori produktivitehtii ja sisa-boađo vejolašvuođaide jus ealáhus suodjaluvvo ja vuigejuvvo vuoigatvuođaid maid dárbbáša ja mat juo leat lága bokte. Doaimbijut ja doaimmat mánggaid bealis, ja mat eai oro heivemin buoremus vejolaš ealahussii, leat buktán ollu cakkiid ovddidit birgejeaddji ealáhusa. Olggobeal deatta mii lea gáržžidan doallo- ja guohtunguovlluid lea maid oassi maid ferte vuhtiiváldit go dálá garra dili galgá álgit čielggadit. Eará doaimmat, mat leat geahččon eanet gávdnin servodahkii dahje eanet dárbbášlašžan, lea hehtten boazodoalu organiseret ealáhusas nugo ieža livččejit háliidan.

Sámi boazodoallu davvin lea masá ollásit árbevirolaš doaibma, go geahččá árbejuvvon báikkálaš dieđuide ja bures geahččaluvvon doallovugiide mat leat leamaš čuovgan beaivválaš dollui. Siida-systema formálalaš ja eahpeformálalaš njuolggadusat ja mearrádusat leat leamaš njuolggadussan ealahusa doaimmaide. Easka manimuš 10-15 jagi lea , erenoamaš boazodoallolága bokte mii bođii 1978 ja šiehtadusaid bokte seammá jagis, boazodoallu ieš duođas lea reguleregoahtán ealáhusa. Ii leat leamaš váttisvuođaid haga šaddát oassin Norgga hálddahussystemii gos sii eahpeoadjebasat ja dárpmehemmit leat geahččalan ásaht ekonomálaš vuođu ealáhusii.

Nubbi doarjjaortnet lea nuppi čuvvun dađe mielde go ain ođđa vuorddekeahtes váikkuhusat leat oidnon. Sivvan orru leat váilevaš ollislaš áddejupmi boazodoalu erenoamaš kultuvralaš ja ekonomálaš iešvuhtii. Boazodoalliid iežaset dieđut ja viiddis máhtolašvuohta maid leat čoaggán áiggiid čađa, eai leat geavahuvvon doarvái bures dán-áigásaš ealáhusápmemis goas ekonomálaš ja teknologálaš prinsihpat gustojit. Heahtedili, siskkáldas riidduid ja oktiinordamiid maid mii otne vásihit erenoamažit guokte stuorimus guohtunguvlluin, ferte ođđa hálddašánpolitihkka guoddit go ii leat oaidnán oktavuođa iešguhtege ealáhusosiid gaskkas.

Dutkan ja dieđut boazodoalu birra.

Buot dáiddut ja dieđut boazodoalu birra leat leamaš sámi kultuvralaš guoski ášši mii uhcán leamaš juvssahahtti dáža birrašii. Ii várra leat oktage ealáhus riikaoasis man birra leat leamaš nu ollu ovdagáttut ja boastu ipmárdusat go justa boazodoalu birra. Dát várra lea dagahan unnán áddejumi ja dohkkeheami maid ealáhus lea vásihan stuorraservodagas.

Máhtáhus boazodollui lea okta čoavddosoassi jus ealáhus galgá bihtit boahtteáigge hástalusain. Ferte deattu bidjat ovttastit árbevirolaš dáidduid ja dieđuid ovttas máhtáhusain ekologias ja ekonomias nu ahte vuođđoárvun gehččo produktivitehta ovddabealde alla boazologu mii fas áiggimiel goazaha alla produktivitehta (buvttaga). Oahpáhus berre leat sihke praktihkkálaš ja teorehtálaš joatkkaskuvlla dásis, ja ásahuvvot nu ahte addá vuođ allaskuvlallohkamii. Olles oahpáhusas ferte leat čielga profiila (oaidnu) mii bargá oppalaš mihttomeriid guvlui ealáhusas.

Boazodoallođutkan lea oalle ođas, ja lea beare ollu návccaid geavahan osiide biologias ja ekonomias. Unnán systemáhtalaš ja duođastuvvon dieđut oktavuoda birra gaskal doalliid, guohtuma, elliid ja doaimmanvuogi leat dán rádjai buktán eanet dahje unnit vuoiga čuoččuhusaid boazodoalu oppalaš dili birra. Sullii árvvoštallamat ja eahpečielga dulkomat lohkobuktagiin leat menddo garrasit báidnán politihka mii galggašii jođihuvvot. Eai gávdno duođastuvvon dieđut, čielga vuođđoávdnasat árvvoštallat boazodoalu oppalaš dili albma láhkái. Ollislaš rehketdoallu mii čájeha boazodoalu ekonomálaš ja servodatlaš mávssolašvuođa berre sisttisdoallat eanet go biergobuvttadaga státtistihka.

Gulahallan dutkiid ja boazodoalliid gaskkas berre nannejuvvot. Odne adnet doallit dutkiid apmasin; geaiguin ieža eai dovddat, geaid barggut dušše čájehit bođuid oanehis áiggis.

Dál gieskat lea bohtan dutkannrápporta sihke NIBRis, Davvi-Norgga ossodagas (Norgga instituhtta gávpot- ja guovlo-dutkama várás) ja FORUTas (Dutkanásahus Romssa Universitehtas) geat goappašagat leaba váldán ovdan boazodoalu dili. Dát lea hui mávssolaš go dás bohtet ovdan dieđut mat čájehit man dillái ealahus lea bohtán. Dieđut mat dás bohtet ovdan, ja mat fágalaččat bures leat čilgejuvvon, bohtte áigge boazodoallopolitihkas ii sáhte duvdilit eret. Dál gávdno buorre vuođđu dárbblaš mearrádusaid dahkat. Šaddá guoskevaš beliid duohken ahte gávdnat soabalaš čovdosiid makkár árvovuođu galgá válljet oážžut ealahusa positiivalaš ovdaneapmai. NIBR-rápporttas leat lassin viiddis dahkkon problemanalysain maiddá eavttohusat strategaide ja doaimmaide mat sáhttet leat geavahahtti čovdosat daid váttisvuođaide maiguin ealahus dál rahčá.

Boazodoalloláhka ja šiehtadussystema.

Boazodoalloláhka mearrida rámmaid ealahusa vuoigatvuođaide ja geatnegasvuođaide. Ulbmilin lea servodatekonomálaš ressurssa-geavaheapmi, sihkkarastit oadjebas ja sosiálalaš dili ja seailuhit boazodoalu dehálaš kultuvraoassiin. Sáhtta goit leat váttis ovttastit ekonomálaš ja kultuvralaš beliid sávahahtti ovdaneapmai.

Boazodoallošieahtadus mearrida ekonomálaš sturrodaga ja šlája doarjagiin juohke jagi. Váldoulbmilat leat vuođđun šiehtadussii gos maid fágalaš, sosialalaš, organisatuvralaš ja muđui earáge áššit biddjojit meannudeapmai nannendihtii ealáhusa. Lea čielgas ahte šiehtadusásahus šaddá deháleamus gaskaoapmin oččodeames ovdaneami maid háliidit.

Sámediggi doarju oainnu ahte alggadettiin dihtomiellalaččat geavahat posiviivalaš gaskaomiid oččodettin sávahahtti ovdaneami ealahusas.

Dattetge lea váilevašvuohta boazodoallolágas go ii sisttisdoala formálalaš njuolggadusaid stivret siskáldas diliid. Siskáldas njuolggadussystema ii leat lágalaččat mearriduvvon. Erenoamažit guoská dát diliide dálveorohagain, gos oaidnit váilevašvuođaid. Leat oaidnán ahte gáržžes guhtoneatnamat leat dagahan garra siskáldas riidduid ja oktiinordamiid boazodoalloservodagas. Gievrramusa vuoigatvuođa prinsihppa orru garrasit gustomin. Danin fertege garrasit reguleret o.m.d. vuoigatvuođa dálveguhtomii oktasaš guođuhanguovlluin. Ii leat šat vuođđu dasa ahte formálkeahates vuogi mielde, ovddes árbevirolaš vuogi mielde gávdnat čovdosiid mat duhtadit beliid. Otná rámmaeavttut, mas erenoamažit guhttun lea vuollemearálaš oassi, dahket dárbblaš-lažžan oažžut mielde čielga njuolggadusaid mat sáhttet reguleret ealáhusa buorebut.

Distrivttaid hálddašanvejolašvuođat leat otne menddo heajut go luohttámušolbmuid ásahusas váilu vuođđu sihke ovddasguvlui gehččon mearrádusaid dahkat ja maid ránggáštánvejolašvuođat ja ásahus čađahit mearrádusaid. Ovddasvástádus iežas hálddašeapmai ferte ovttahttojuvvot/kombinerejuvvot dohkálaš gaskaomiiguin.

Boazodoallu kultuvraguoddin

Vásihusat boazodoalus, mat mángasiid oaiviliid mielde gáibidit boazologu geahpedemi, boahtá váikkuhit sihke ealáhussii ja kultuvrii. Odne leat ollu nuorat geat álget boazodollui, erenoamažit guovddaš boazodoallogielddain Kárášjogas ja Guovdageainnus. Manná-soađi stuorra mánnajoavkkut háliidit dál ealáhussii. Lea posiviivalaš go boazodoallu nugo čielga sámi ealáhus orru geasuheamin nuoraid. Guhkit áigge badjel lea dát váfi-steaddjin sámi kultuvrii, áiggis goas olggobeal deaddu ja váikkuhusat hápmejtit olbmo ovtta hápmái ja billistit kultuvrra. Go nuorat dovdet nu nana báikkálaš gullevašvuođa, ja háliidit boahteáiggiset bidjat boazodollui, de fertet áddet dan leat sin dovddastussan ahte leat kultuvralaš beali váldán.

Lassin lea boazodoallu áidna ealáhus gos sámegielas lea váldo-mielaláš árvo, geavahuvvo áktiivalaččat ja lea ealli giella. Sámi giella, min áiggis, lea dan duohken ahte leat sihke stuorra sámi báikegottit ja ealáhus gos giella lea čielggas ja nanus. Boazodoalu dilli sámi kultuvrra guoddin, lea nu guovddážis ahte jus ealáhus hedjona, de váikkuha sámi kultuvraservodahkii sihke gielallaččat ja iešdovddolaččat.

Boazodoallu lea leamaš nana kultuvraláš dorvobáikin garra dáruiduhttinpolitihka áigge mii čađahuvvui gitta 1960-jagiide, ja man deattu ja váikkuhusaid ain dovdat. Dát lea dehálaš duogaš maid fertet vuhtii váldit jus galgat áddet manin ealáhus nu garrasit geasuha nuorra sámiid. Go juo eai leat láhcán "sámi eallimii" olggobeal boazodoalu, de leat eiseválddit dänge vugiin hui njulgestaga leamaš mielde dagaheamin dili mii odne lea. Dát lea ain dilli odnege. Danin eat sáhte geahččat boazodollui ovttageardá-nit dušše ealáhussan ja duššefal danin.

Nissonat boazodoalus

Árbevirolaččat lea boazodoallu-nissoniin leamaš stuorra árvo nug boazoeaiggádin iežaset bohccuiguin ja mearkkaiguin. Boazodoallo-láhka lea dattege njeaidán nissoniid árvo nugo iešbirgejeaddji doallin ealáhusas. Lahka čatná vuoigatvuođaid ja geatnegasvuođaid ealáhusdoallin ovttá olbmui bearrašis. Dát oktagaslaš vuoigatvuohta guoská dábálaččat isidii. Go ođđa doaluid juohká, de gehččo bargohárjáneapmai ealáhusas. Doaimmaid bokte mat juo njuolga leat čadnon boazodollui, lea dievdduin juo ovdamunni oažžut ođđa doaluid (driftsenhet). Nissoniin smávva mánáiguin ja eanet geatnegasvuođat dikšunbargguin, lea váddásat oažžut doallohárjáneami maid dárbbasit oažžut doalu. Nissoniid barggut boazodoalus eai árvoštallo nu dehálažžan go dievdduid bargu. Dan dihtii berre árvoštallot iigo doallu (dr.enhet) berre čadnot siidadollui iige eankilolbmui vai burebut sihkarastit nissoniid vuoigatvuođaid ealáhusas. Heajut vuođđu nissoniidda oažžut doalu sáhtta dagahit dássehis ođasmahttima ealáhussii dievdduid ja nissoniid gaskkas.

Válljenmunnesaš bargosajit

Leat mánga negatiivaláš dilid mat čoahkkanit ja mat dagahit mihá váttisin geahpedit sihke boazologu ja boazodoalliid logu. Gáržžes ja ovttabeallálaš báikkálaš bargomárkkan ii sáhte fállat eará bargosajiid sidjiide geat boazoealáhusa fertejit guođdit.

Unnán oahppu muđui ja ovttabealálaš bargohárjáneapmi dagaha lassin vel váttisin oažžut olbmuid virggiide mat gáibidit muhtun lágan fágalaš oahpu ja gelbbolašvuođa. Nugo maid lea čujuhuvvon NIBRRápporttas, de gártá vel bures ráhkkanuvvon bargogávdnan-programmainge álggos šaddat struktuvralaš barggohisvuohta go menddu hoahpus laigejit olbmuid boazodoalus. Strategiaid boazodoallovdaneamis ferte geahččat bálldal dilálašvuođain bargomárkanis ja programmaiguin bajidit gelbbolašvuođa (kompetanssa) ja oahpu.

Rapporttas NIBRis čujuhuvvo ahte ii gieldda, ii fylkagieldda, iige stáhta leat ráhkadan makkárge plána, eaige leat gárvá gávnnadit daiguin hástalusaiguin mat čuožžilit go olbmot fertejit guođdit boazoealáhusa. Muhttáhus ealahusas bohtá nu garrasit váikkuhit servodahkii ahte doaimmat eai dušše sáhte čadnot boazoealáhussii okto. Fertejit dahkkot oppalaš plánadoaimmat mas bargosajit, oahpahus ja muhttáhusdoaimmat dávistit nubbi nubbái. Gaskaoamit maid eiseválddit leat geavahan "overgangsstøtteordningen for reindrifstøttere som frivillig ønsker å avvikle sin næring (vrd. St.ðieð.nr.13 1974-75) bokte, ja manná boazodoallošiehtadusa bokte, eai leat addán jurddašuvvon boađuid. Okta sivva sáhtta leat go eai leat buktán čielga válljenmuniid.

Daiguin muhttáhusaiguin mat leat biddjon ovdan ii leat doarvái ahte bargomárkaneiseválddit dušše fáallet áigemearreduvvon bargofálaldagaid. Áššit leat nu viidát ahte eai ealáhusa iežas orgánat, eai gielddat, ii fylkagieldda iige stáhta sáhte čohkkát ja geahččat dagakeahtta maidige.

Sis-Finnmárkku bargokántuvra ferte nannejuvvot ja oažžut eanet ruđaid álggahit bargomárkkandoaimmaid, ja berre maid árvoštuvvot ášahit muhttáhus-foanddaid gielddaide. Nu nannosit go álbmut lea čadnon báikegoddái, de fertejit strategiat muhttáhussii ja ohppui vuolgat báikkálaš eavttuin nu ahte addet bargovejolašvuođaidi ja ain beassat ássat ruovttubáikkis. Sámediggi lea bealistis gárvvis konkrehtalaš ovttasbargui ovttastit gaskaomiid mat gávnojit válljenmunnilaš doaimmaide.

Lotnolas-ealáhusat

Doaimmat mánggalágan ealáhusain, dávjá lotnolassii nuppiin, leat álohii leamaš mearkkašahtti sámiid seatnamiidda. Oažžut áddejumi ja politihkkálaš dohkkeheami dán ealáhusvuohkái lea leamaš prioriterejuvvon (ovddimuš) bargu sihke Sámedikkis ja eará sámi orgánain.

Lea váidalahtti go buorre vuođđu mii lei lágiduvvon NOU-as 1988:42 Lotnalasealáhusat sámi ássanguovlluin, ii lea čuovvoluvvon vuogas konkrehtalas doaimmaiguin, vaikko vel lotnalasealáhusat gehččojitge leat dehálaš eaktun ássamii ja boahtteáigge ovdaneapmái davvin. Guovlluid- ja unnitálbmot-politihkkálaš ákkat berrešedje buktit politihkkálaš geatnegas-vuođaid áktiivalaččat čuovvulit duođalaš evttohusaid maid čielggadus buktá.

Álggahit geahččalanprošeavtta maid čielggadus árvala, ja man Sámediggi lea dorjun, livččii lean erenoamaš stuorra ávkin go geahččá otná dillái boazodoalus. Ásahit doarjjaortnegiid mat sáhtašedje dahkat lotnalasealáhusa buoret eallingeaidnun, livčči sáhtán veahkehit sihke sisboađo- ja bargováttisvuođaid boazoealáhusas. Duodji ja eará doaimmat main lea lahkavuohta boazodollui sáhtašedje addit sisboađu ja barggu siddjiide geat guoskkahuvvojit muhttašumiin ealáhusas jus gávdnošedje doarjja-ortnegat mat dagašedje boazodollui guoskevaš doaimmaid gánnáhahtti eallingeaidnun.

Boazodoalu stivrejeaddji orgánat

Norgga lága mielde lea dušše sámiin vuoigatvuohta boazodollui. Vuoigatvuohta lea nappodalle čearddalaččat čilgejuvvon, ja lea oktasaš buorrin sámi álbmogii. Muhto boazodoalu stivrenorgánat dárkkástuvvojit dattetge norgalaš politihkkálaš orgánain. Boazodoalu guovllustivra nammaduvvo fylkadikkis ja boazodoallostivra fas Eanandoallodepartemeanttas. Dát leat norgalaš politihkkálaš ásahusat maidda boazoeaiggádat fertejit heivehuvvot. Mearrádusat mat doppe dáhkojuvvojit sáhttet dávja leat áibbas boazoeaiggádiid árvvuid vuostá nugo siidamiellahttun. Máhtu ja áddejumi maid boazodoallit hálddašit doalu ja dili birra eai vuhtii válđojuvvo nu go berrešedje dán hálddašansystemas. Váttisvuođat sáhttet šaddat sivas go lánkaaddit leat diehtemeahttomat servodaga birra maid galget reguleret/stivret.

Go juo boazodoallu lea čilgejuvvon sámi ealáhussan, de leage dárbblaš lagabui guorahallat hálddašansystema mii odne lea. Lea dušše distrivttadásis gos ealáhus ieš vuđolaččat lea mielde stivrejumis. Guoskevaš stivrenorgánat alit dásis fertejit sihkarastit ealáhusa iežas ovddasteddjiide buoret mielmearredanvuoigatvuođa. Hálddašeapmi dovdo menddo garrasit leat olggobeal stivrejupmin, ja lea heajus ovttasvásttolašvuohta (solidaritehta) ealáhusa ja hálddašeddjiid gaskkas. Dás lea ollu dagakeahtta mii sáhtašii nannet ovttasbarggu ealáhusa ja hálldahusa gaskkas.

Doaimmat muđui

Rápporta NIBR-is loahpahuvo dainna ahte ollislaš boazolohku ferte geahpeduvvot dallánaga jus ulbmilis oažžut nana buori ovdaneami galggaš makkárga oaivil. Leat sierralágán čovdosat joksat dán ulbmila. Galggaš go čoavddus leat geahpedit doaluid logu vai mearridišgoahttit bajimuš boazologu iešguhte dollui, leat gažaldagat mat fertejit šaddat guovddáš áššin šiehtadalliid gaskkas. Álggus ferte heaitit dohkkeheamis ođđa doaluid ođđa doalliide, oktanaga go čađaha vuolit penšuvdnaagi dálá doalliide.

Vaikkovel eavttut boazodoalus leat earálágánat davvin máttás, de berre garrasit árvvoštallat igoson mearrádus mearridit boazologu juohke dollui sáhte leat vejolaš čoavddus, nugo ortnet lea boazodoalus mátta-sámiid guovlluin. Mearridit bajimuš-logu oktan váikkuhangaskaomiiguin mat árvvosmahttet doallat buoremus boazologu, lea nubbi vuohki mo čoavdit badjilmeari. Goitge ferte doallolohku, ja boazolohku iešguhtege doalus heivehuvvot buvttadusvuđđui ealáhusas.

Čoahkkáigeassu

Boazodoallu lea mihá eanetgo dušše ealáhus sámi álbmogii. Go ovddida boazodoalloealáhusa, de nanne maid sámi kulttorovdaneami oppalaččat. Go boahhteáigge boazodoallopolitihka hápme, de ferte ealáhuspolitihkkalaš mihttomeriid bidjat vuođđun eanetgo jur dušše doalloekonomálaš mihttomeriid. Sámi servodaga buot-bealálaš beroštumiid berre geahččalit vuhtii váldit daid doaimmaid bokte maid háliidit čađahit. Buoremus eaktu kulttor-suodjalus bargui lea váfestit ja ovddidit beaivválaš birgejumi.

Jos galgá boazologuin lihkestuvvat, de ferte viggat oažžut boazologu, doallovuogi ja eallostruktuvrra mii addá buoremus doalu ekologálaš (luonddu) eavttuid mielde.

Dál lea čielga geatnegasvuotta buot beliide Leahkit mielde rahčamušain mearridit oktasaš váldoulbmiliid bargovuođđun boahhte-áigái.

Sámediggi áigu bargat dan badjelii ahte:

- Sihkkarastit duovdagiid boazoealáhussii.
- Dássivuotta boazologus guohtoneatnamiid ektui ja buoret buvttadeapmi ealáhusas.
- Nannet solidaritehta ealáhusa doalliid gaskkas ja ealáhusa doalliid ja hálddahusa gaskkas.
- Nannet nissoniid árvvu ealáhusas.
- Várrugasvuotta mohtorvuojániiid ja áiddiid geavaheamis.
- Guhkit áigge mielde badjelasas eambo váldit njuolggá ovddas-vásatádusa boazodoallohálddašeamis.

Ole Henrik Magga buvtii čuovvovaš mearrádusevttohusa NSR/Ovttasbargojoavkku, Bargiidbellodaga ja Tana Distriktsliste ovddas (ođđa lassin 5. čuoggái. manná 3. oasi Čoahkkáigeassu):

Sámediggi oaivvilda ahte váldomihttomearri lea ahte boazodoallu maiddáí boahtteáiggis galgá leat sámi kultuvrra guovddáš seailuheaddjin ja áigu bargat dan ala ahte farggamusat čuovvo-vaččaid oažžut dahkkot:

1. Boazolohkku ferte heivehuvvot guohtumii vai nana ovdáneapmi sihkkarasto.
Dákkár heiveheapmi ferte dahkkot fágalaš ráđiid vuođul.
2. Sihkkarastit boazodoalu eatnamiid ja boazodoalu vuoigatvuođaid.
3. Jos galgá joksat váldomihttomeari ja 1. čuoggá mihttomeari, de fertejijt boazoressursat juhkkovuvvot dássedeabbot daid gáržžidemiid siskkobealde maid 1. čuokkis mielddisbukta. Dat berre dahkkot dakko bokte ahte juohke dollui mearriduvvo bajimus boazolohku.
4. Nannet solidaritehta ealáhusa bargiid gaskkas, ja sin ja hálddahusaid gaskkas ja nannet oktavuođaid ja ovttasbarggu eará ealáhusaiguin.
5. Beassat váikkuhit boazodoallopolitihka hápmemii, boazodoalu stivrenorgánaid nammadeapmái ja guhkit vuollái váldit badjelasas stuorát hálddašanoavddasvástádusa boazodoalus.
6. Fuolahit ja nannet nissoniid dili boazodoalus.
7. Láhka- ja šiehtadusdoaimmat berrejit vuđolaččat iskkaduvvot. Dán oktavuođas berrejit doarjjaortnegat rievdaduvvot nu ahte doallu šaddá luonddu mielde ja ekonomálaš. Guoskevaš váikkuhangaskaoamit dán oktavuođas leat vearro-, háhkan-, ruhtadan-, dáhkádus-, penšuvdna- ja divatortnegat, ja dáid vuolde ressursadivatortnegat.

Mikkel A. Gaup buvtii čuovvovaš mearrádusevttohusa (dárogiillii):

1. Stivrre evttohus lea buorre vuođđu viidásat bargui áššiin.

2. Lassin stivrra evttohussii 5. čuoggá Čoahkkáigeasu vuollái válđojit čuovvovaš lassičuoggát:

Sámediggi áigu bargat dan badjelii:

- Ahte boazosámit ožžot stuorát mearridanvuoigatvuođa ásahusain mat stivrejit boazodoalu ja ahte sin dáiddut šaddet oassin mearridanvuođus man ala boazodoallopolitihkka galgá huksejuvvot.
- Ahte boazodoallolága ja šiehtadusdoaimma vuđolaččat guorahallat.
- Bisuhit buot iešguđetlágán bargosadjevejolašvuođaid mat leat boazodoalus.

3 JIENASTEAPMI

Ole Henrik Magga evttohus mearriduvvui 8 jiena vuostá mat dorjo Mikkel A. Gaupa evttohusa.

Beavdegirjelasáhus:

Máret Guhttor buvtti čuovvovaš beavdegirjelasáhusa (dárogiillii):

Sámedikki fridja joavku ii sáhte doarjut NSR/Ovttasbargojoavkku, TDL ja Bargiidbellodaga oktasaševttohusa dan dihte go evttohus sáhtta unohasat váikkuhit viidásat bargui, mii ea.ea. ferte dahkkot vuđolaš čielggadusaid vuođul.

ÁŠŠI 25/90 DIEĐÁHUS NOROGA SÁMERÁĐI JA SÁMEDIKKI DOAIMMAIN 1989

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Dieđáhus Norgga sámeráđi ja Sámedikki doaimmain 1989, 05.04.90 evttohus

2 OVDANBUKTON EVTTOHUS

Sámediggestivrra árvalus:

Sámediggi bidjá dáikko bokte ovdan Gonagassii, Norgga sámeráđi geassemánu 6. beaivvi 1980 mannosáš njuolggadusaid mielde oktan suoidnemánu 13. beaivvi 1984 mannosáš rievdadusaiguin § 4 nr. 2, dieđáhusa Norgga sámeráđi 1989 doaimmas, ja geassemánu 12. beaivvi 1987 mannosáš nr. 56 lága mielde Sámedikki ja eará riektidiliid (sámeláhka) birra, dieđáhusa Sámedikki 1989 doaimmas.

John V. Aslaksen eavttuhii čuovvovaš mearrádusa (dáro-
gillii):

Válganjuolggadusid ja válgaorgána (gl.res. 8/7-88) ferte Sáme-
diggi váldit guorahallamii sierra áššin. Dat berre dahkkot
buori áiggis ovdal boahte válgga.

3 JIENASTEAPMI

Sámediggestivrra árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

John V. Aslaksena eavttuhus mearridedje ovttajienalaččat sáddet
stivrii meannudeapmái.

ÁŠŠI 26/90 SÁMI OVDDIDANFOANDDA EAVTTUHUVVON ODDA NJUOLGGADUSAT

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- Gieldadepartemeantta reive b. 08.12.89 oktan rievdaduvvon
njuolggadusevttohus
- Láhka Sámedikki ja eará riektediliid birra (sámeláhka)
- Rievदानáiggi njuolggadusat ja gaskaáigásaš njuolggadusat
mearriduvvon gl.res. bokte 28.07.89
- Doaimaplánaevtttohus jahkái 1990, 01.08.90
- Hálddahusláhka, rievdaduvvon hábmehus guovvamánu 1983

2 OVDANBUKTON EAVTTUHUS

Sámediggestivrra árvalus:

I. SÁMI OVDDIDANFOANDDA NJUOLGGADUSAT

*(Addon gonagl. resolušunnas 1990 hálddahusalága § 24
njealját lađđasa ja § 28 goalmát lađđasa láhkavuođuin.)*

§ 1 - SÁMI OVDDIDANFOANDDA

Sámi ovddidanfoanddas leat:

- a) ruđat mat juolluduvvojit stáhtabušehtas
- á) beaivválaš doaimmađ boađut

§ 2 - ULBMIL

Ruðaid geavaheami ulbmil lea ovddidit doaimmaid mat ekonomá-
laččat, sosialalaččat ja kultuvralaččat váikkuhit sámi ássan-
guovlluide.

§ 3 - DOAIBMAGUOVLLUT

Sámi ovddidanfoanddas leat čuovvovaš doaibmaguovllut:

1. Finnmárkku fylkkas: Guovdageainnu suohkan, Kárásjoga gieldda, Fálesnuori gieldda, Porsánggu gieldda, Deanu gieldda ja Unjargga gieldda. Nuorevuotna ja Lákkovuotna Gángaviikka gielddas ja siskkit Lágesvuotna Sáltesavjjus - Beahkkirvuonas Davvisiidda gieldda siskkit guovlluide.
2. Romssa fylkkas: Siskkit Gáivuotna Nuorttašgeažis - Sisbeal-
jogas ja vuona siskkit guovlluide Gáivuona gielddas, Rungu ja Fossbakken Loabaga gielddas, ja Vadnjavári, Vuopmegeaži, Vuomi, Sáttiidvuomi, Láberjja ja Sáltejavrri guovllut Skániid gielddas.
3. Nordlandda fylkkas: Evenáššmárkku guovlu ja Duorgga Evenášši gielddas, ja Rutnávuotna, Oarjevuotna ja Ájluovtta ja Ájládde guovllut Divttasvuona gielddas.

Foanda sáhtta maid doarjut doaimmaid olggobealde dáid guovlluid jus doaibma lea stuorra ávkin guovllu sámi álbmogii.

§ 4 - SÁMEDIGGI

Sámedikki välljen stivra jođiha Sámi ovddidanfoandda. Sámediggi lea rávvejeaddji ja dárkkásteaddji orgána.

Sámediggi geahččá bearrái ahte foandda doaimmat dávistit mearriduvvon mearrádusaide ja njuolggadusaide.

Sámediggi galgá guorahallat foandda oppalaš njuolggadusaid. Muđui Sámediggi sáhtta váldit ovdan buot áššiid mat gusket foandda beaivválaš doaimmaide.

Sámediggi meannuda foandda jahkedieđáhusa ja bukta jahke-
dieđáhusastis mearkkašumiid foandda doaimmaide.

Sámediggi sáhtta oskkildit doaimmaid, ovddasvástádusa ja válddi geavahit ja hálddašit foandda ruðaid vuolit orgánii dahje hálldahussii.

Sámediggi sáhtta mearridit ahte váldi fápmudit bajábealde namahuvvon lađđasa mielde oskkilduvvo stivrii.

Sámedikki jođiheaddji dahje dat geasa son addá válldi, lea foandda lágalaš áirras juolludemiid hálddašeamis.

§ 5 - STIVRA

Stivra nammaduvvo gitta 4 jahkái.
Doaibmanáigi ii sáhte leat guhkitgo Sámedikki válgaáigodat.

Stivra mearrida maid áššiid doarju foandda ruđaiguin manágo hálldahus lea buktán árvalusas.

Stivra sáhtta juohke áššái mearridit eavttuid.

Stivra sáhtta oskkildit mearridanválldi hálldahussii.

§ 6 - HÁLDDAHUS

Sámedikki hálldahus jođiha foandda beaivválaš doaimmaid, válmmašta áššiid mat galget stivrra ovdii ja čađaha stivrra mearrádusaid.

Áššit mat gullet fondii biddjojít njuolga foanddastivrra ovdii.

§ 7 - VÁIKKUHANGASKAOAMIT

Foandda ruđat sáhttet geavahuvvot doarjjan ja loatnan.

Foandda ruđat dábálaččat eai sáhte geavahuvvot doaimmaide mat ruhtaduvvojít sierra almmolaš bušeahhtapoasttain sámiid várás.

§ 8 - LOANAT JA DOARJAGAT

Loanat mat addojít berrejit bánttain sihkkarastot jus leš vejo-
laš, oktan persovdnalaš ovddasfástádusgáibádusain sutnje geas
lea mearkkašahtti ekonomálaš beroštupmi doaimmas.

Loanat sáhttet leat oassemávssu haga gitta 5 jahkái. Muđui
mearriduvvojít oassemávssu eavttut iešguđet áššis. Oassemávssu
áigi ii galgga leat guhkit go 10 jagi dan rájes go oasse-
mávssohis áigodat nohká.

Loanat rentejít máksobeavvi rájes dainna reanttuin maid
Finánsadepártemeanta ain mearrida. Jus doaibma bohtá ekonomalaš
válttisvuođaide, de stivra sáhtta mearridit manidit reanttuid ja
oassemávssuid máksima gitta 5 jahkái. Oassemáksima áigi
guhkiduvvo vástideaddji áiggiin. Reanttut biddjojít lassin
váldogáibádussii ja máksojít oassin das.

Erenoamaš diliin sáhtta addit reantofriiddjavuođa gitta 5 jahkái.

Foanda sáhtta sihkkut oaččokeahtes gáibádusaid ja vuolidit gáibádusaid go dát dahkko oassin ákoarttas dahje sullasaš sohpon vealgeortnegiin.

Lohpiduvvon loatna ja doarjja adnojuvvo gahččan eret jus máksinbivdin ii leat bohtán 2 jagi siste mannágo doarjjamearrádus lea dahkkon. Jus doaibma ii leat jagis bohtán johtui manná lohpadusbeaivvi eaige leat konkreetalaš ja realistalaš plánat álggahit doaimma, de lea vejolaš doarjunlohpádusa geassit ruovttoluotta.

§ 9 - HÁLDDAHUSA FÁPMUDUSAT

Stivra sáhtta hálldahussii addit fápmudusa čuovvovaš mearrádusaid dahkat:

1. Addit lobi dahje miehtat manidit reantomáksima ja oassemáksima gitta 2 jahkái oktan vástideaddji guhkedemiin oassemáksináigái.
2. Guođdit dahje mieđihit guođdit bántavuoigatvuođa vuovdimis.
3. Ii gáibidit dáhkádusa foandda loanaide.
4. Dohkkehit nuppástusaid stivrra eavttuin juolludit doarjaga.
5. Mearridit eavttuid dáhkádussii, prioritehtii ja mo loatna galgá máksot ruovttoluotta.
6. Garvit prioritehta dahje miehtat garvit prioritehta loanaide buorin.
7. Dohkkehit ođđa debitora lohtii ja ođđa doarjjavuostáiváldi doarjagii.
8. Čurvet foandda gáibádusa bántii dahje osiide bánttas bággoávkšuvnnas.
9. Konkursa-meannudemiin ja/dahje 3. geardde bággoávkšunnas sihkkut/guođdit doaibmaoktavuođa.
10. Dohkkehit ahte bánta dahje oasit bánttas vuvdojit njuolggá go lea oassin foandda gáibádusaid sisagáibideamis dahje gáibádusaide maid foanda lea dáhkidan, ja, jus dárbu, dohkkehit ođđa debitora njuolggavuovdima oktavuođas.
11. Čuovvolit ášši lágalaččat, dasto geassádit doaimmas, gáibidit ruđaid ruovttoluotta, gáibidit bidjega/konkáneami go loanat ja doarjagat eai hálldášuvvo eavttuid mielde.
12. Sihkkut oaččokeahtes gáibádusaid ja vuolidit foandda gáibádusaid go lea oassin ákoarttas dahje sullasaš lohtolas vealgeortnegis.
13. Máksit goluid sihkkarastimii, nammalassii foandda goluid pántta bearráigeahččamii (dáhkádusmáksu, el-rávdnji, viessoláigu jna.), dasto maid dáhkidit goluid ovddas mat bohtet ákoartta dahje konkáneami meanuid oktavuođas.

14. Ollásit máksit lohpiduvvon doarjaga váikko vel árvobidjanvuođđu lea vuoliduvvon, nu guhká go doarjagiid bajimuš máksomearri ii leat rasttiduvvon.
15. Ruovttoluotta geassit/fámohuhttit lohpadusaid jus lohpadusa eavttut leat rievdan sakka, ja go ohcci ii leat 2 jagi manná lohpadusbeaivvi vel gáibidan alces máksojuvvot lohpiduvvon sumi.

§ 10 - VÁIDALANVUOIGATVUOHTA JA ČOVDOJUPMI ČILGENGEATNEGASVUOĐAS.

Mearrádusaide áššiin namahuvvon §§ 7 ja 8 eai gusto hálddahuslága njuolggadusat čilget enkilmearrádusaid.

Mearrádusaid áššiin namahuvvon §§ 7 ja 8 sáhtá váidalit Gieldepartementii (vrd. hálddahuslága VI). Váidalanvejolašvuohta lea gáržžiduvvon/ráddjejuvvon dasa mii guoská boasttuvuođaide áššemeannudeamis dahje láhkageavaheamis, ja ii guoskka fágalaš árvvoštussii.

§ 11 - RUOVTTOLUOTTA MÁKSIN

Doarjaga ja loana sáhtá gáibidit ruovttoluotta máksot jus doarjjaáhta vuvdojuvvo dahje geavahuvvo eará adnui ovdal 5 jagi siste mannágo doarjja lea addon.

Gáibiduvvon ruovttoluottamávssu sáhtá vuolidit sierra sivaid geažil.

§ 12 - MÁKSIMAT

Máksin-čujuhus sáddejuvvo njuolga Finansdepartementii.

EARÁ NJUOLGGADUSAT

§ 13 - JÁVOHISVUOĐA GEATNEGASVUOHTA

Jávohisvuođa geatnegasvuohta hálddahuslága § 13 mielde gusto Sámedikki áirasiid ja buohkaid dáfus guđet barget dáid njuolggadusaid mielde.

§ 14 - NUPPÁSTUSAT NJUOLGGADUSAIN

Gieldadepartemeanta sáhtá addit aiddolaš mearrádusaid dáidda njuolggadusaide ja dahkat nuppástusaid mearrádusain.

§ 15 - FÁPMUIBIDJAN

Dát njuolggadusat biddjojit fápmui ođđajagemánu 1. beaivve 1991.

II. GONAGASLAŠ RESOLUŠUVNNA FÁMOHUHTTIN

Gonagaslaš rešolušuvdna beaiváduvvon golggománu 31. beaivvi 1975 oktan nuppádusain maid Gielda- ja bargodepártemeanta lea dahkan juolamánu 23. beaivvi 1980, ođđajagemánu 26. beaivvi 1982, ođđajagemánu 19. beaivvi 1984 ja njukčamánu 17. beaivvi 1986, fámo- huhttojit.

Nils Jernsletten eavttuhii čuovvovaš eavttuhusa (dárogiillii):

Sámi ovddidanfoandda eavttuhuvvon njuolggadusat:

Sámediggi sádde eavttuhuvvon njuolggadusaid Ealáhusa, luonddu ja birrasa váldolávdegoddái, ja deattuha čuovvovačča:

- Sámediggi ádde njuolggadusaid nu ahte dat addet Sámediggái vejolašvuođa politihkalaččat ja ekonomalaččat stivret foandda ruđaid.
- Sámediggi ii sáhte dohkkehit váldoprinsihpa mii čuožžu § 10 váidalanvejolašvuođa birra, ahte mearrádus váidaluvo Gielda- departementii. Sámediggái ferte addot váldi meannudit ja mearridit váidalusaid.
- Váidalusat fertejit maid čilgejuvvot fágalaš vuođul.

Eilif O. Larsen eavttuhii čuovvovaš mearrádusa (dárogiillii):

1. Ášši sáddejuvvo Ealáhusa, luonddu ja birrasa váldo- lávdegoddái.

2. Lávdegoddái fuomášuhttojuvvojit eavttuhusas erenomážit dát áššit:

- § 7, nubbi oassi, ahte loatna dahje doarjja dábálaččat ii sáhte addot doaimmaide mat ruhtaduvvojit sámi áigumušaid erenomáš almmolaš bušeahttapoasttas.
- § 10, váidalanvejolašvuohta ja čovdojupmi čilgengeatnegas- vuodas. - Lávdegoddi berre maid guorahallat ja ovddidit eahpádusa go ovddidanfoanda ain lea hálddahušlaš čatnasis Sámediggái. - Lávdegoddi guorahallá dasto SOP-a doaibma- guovllu viiddideami.

Ole H. Magga buvtii čuovvovaš mearrádusevttohusa (dárogiillii):

Ášši sáddejuvvo Ealáhusa, luonddu ja birrasa váldolávdegoddái meannudeapmái. Mielde biddjojit NSR/ovttasbargojoavkku evttohus Nils Jernsletten bokte ja Bargiidbellodaga evttohus Eilif O. Larsen bokte.

3 JIENASTEAPMI

Ole H. Magga mearrádusevttohus mearriduvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 27/90 NOU 1989:16 GIELDAJUOGUT GÁVPOTGUOVLLUIN
SARPSBORG, FREDRIKSTAD, ARENDAL, HAMAR JA HAMMER-
FEST - CEALKAMUS.

1 ÁŠŠEBÁHPIRAT

- NOU 1989: 16 Gieldajuogut gávpotguovlluin Sarpsborg, Fredrikstad, Arendal, Hamar ja Hammerfeasta (sáddejuvvon ovdal)
- Referata álbmotčoahkkimis Jáhkovuonas 19.01.90
- Dieđáhusat enkiláššiid birra (Beavdegirji Ášši SD 15/90)
- Dieđut Fálesnuori gielddas mii guoská áššái NOU 1989:16

2 OVDANBUKTON EVTTOHUS

Sámediggestivrra árvalus:

Sámediggi čujuha NOU 1989:16-ái mii árvoštallá ja buktá evttohusaid muhttit gieldastruktuvrra soames mángagielddat gávpotguovlluin. Dás lea maid Hámmerfeasta-guovlu mielde. Eanetlohku Buvik-lávdegottis lea dán oktavuodas evttohan oktii časkit Hámmerfeastta, Sállannuori ja Fálesnuori gielddaid.

Sámediggi háliida dattetge mieddut dakkár oktiičaskima mas maiddái Fálesnuori gielda šaddá mielde. Dán dahkat kultuvralaš ja geográfalaš sivaid dihtii. Lea maid sakka váidalahtti go lávdegoddi ii leat árvoštallan sosiálalaš ja kultuvralaš beliid oktiičaskin-árvalusas.

Fálesnuorri lea mearrasáme-gielda ja ealáhusvuogit leat vuoddu-
duvvon molssaealáhusaide nugo smávvalololažžan ja báikkálaš
guolásteaddjin. Soames báikkiin gielddas lea sámeigiella ealli
giellan.

Sealluhan ja ovddidan dihtii dán kultuvrra gáibiduvvojit sierra
doaimmat mat eanaš leat gieldda ovddasfástádusat. Sámediggi
oaiivilda ahte Fálesnuori gielda buorebut go Hámmerfeasta stuorr
gielddan naguda vuhtiiváldit ja ovddidit mearrasámi kultuvrra ja
ássama.

Jus mat gieldda časká oktii Hámmerfeattain ja Sállannuoriin, de bieđgana gieldastruktuvra mii odne bures doaibmá Fálesnuorrái. Erenoamaš ealáhuslaš ja kultuvralaš dilitt mat leat dovdomearkkat mearrasámiid guovlluin, heajut heivejit gávpotgieldda árbevirolaš háldemii ja jurddašanvuohkáii.

Fálesnuori gielddas lea maid hui bures lágiduvvon ekonomia, go jagiid čađa leat deattuhan jearggalaš ja dohkálaš ekonomia-hálddašeami. Jus stuorragieldda ásahuvvo, de Fálesnuorrái várra hedjonit vejolašvuođat stivret ja hálddašit gieldda ekonomia nugo gieldda odne dahká.

Sámediggi háliida čujuhit vejolašvuođaide mat leat nannemis ja ovddideamis gielddaidgaskasaš ja guovlluid ovttasbargguin. Ovddidit gielddalaš ovttasbargovugiid sáhttet mánnga dáfus leat liige buorit čovdosat gielddaidgaskasaš váttisvuođaide go oktii časkit gielddaid.

Svein H. Bårdsen buvtii čuovvovaš mearrádusevttohusa (dáro-gillii):

Sállannuoris orrot ollu sápmelaččat. Álbmotjienasteami ja gielddastivrra mearrádusa vuođul áššis, Sámediggi mieddu oktiičaskima mas Sállannuori gieldda lea mielde.

3 JIENASTEAPMI

Sámediggestivrra árvalus oktan Svein H. Bårdsena lassievttohusain mearriduvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 28/90 VÁLDOLÁVDEGOTTIID VÁLLJEN

1 OVDANBUKTON EVTTOHUS

Válgalávdegotti árvalus:

Válgalávdegoddi čujuha Sámedikki nammadeapmái miessemánu 29. b. 1990 áššis 20/90. Válgalávdegoddáii nammaduvvojedje čuovvovaččat:

Miellahtut	Várrelahtut
Olav Andersen, jođiheaddji, (NSR/S)	Ingrid Wernberg, (NSR/S)
Máret Guhttor, nubbinjođ. (F)	Ivar Simonsen (F)
Mary M. Trollvik, (NSR/S)	Svein H. Bårdsen (NSR/S)
Egil Olli, (A)	Inger A. Johansen (A)
Inger Juuso, (NSR/S)	Alf Nystad (NSR/S)

Válgalávdegoddi čujuha dasa ahte ii ožžon makkár ge erenoamáš mandahta ollesčoahkkimis. Válgalávdegottis eai leat leamaš makkár ge njuolggadusat maid mielde bargat go Sámedikki doaibmaortnet ii boađe fápmui ovdal geassemánu 1. b. 1990.

Nuppi bealis čujuha válgalávdegoddi dasa ahte Sámedikki áigumuš válgalávdegottiin lea dahkat bargguid maid dikki doaibmaortnega § 14 dadjá. Doaibmaortnega § 9-s leat njuolggadusat mo válljet čoahkkinjohtogotti. Vaikke vel válgalávdegoddi ii galgga ge, njuolggadusaid § 14 mielde, válljet čoahkkinjohtogotti, lea válgalávdegoddi dattege gávnahan eanemus vuogasin, Sámedikki obbalaš doaimmaid vuođul, evttohit čoahkkinjohtogotti. Paragraf 9-s eai leat njuolggadusat čoahkkinjohtogotti várrelahtuid birra, muhto evttohus dán oktavuođas mearriduvvui sáddejuvvot Organisašuvnna ja konstitušuvnna váldolávdegoddái dainna áigumušain ahte mearrádus dahkko go doaibmaortnet váldo ovdan vuosttas ollesčoahkkimis jagis 1991. Sámediggi sáhtta dattege válljet várrelahtuid go doaibmaortnet ii boađe fápmui ovdal geassemánu 1. b. d.j., nu ahte ásahusas duođalaččat leat várrelahtut go mearriduvvo daid birra.

Válgalávdegoddi čujuha maid dasa ahte Sámediggi mearridii miessemánu 29. b. áššis 19/90 ahte Sámediggeráđđi (gea. doaibmaortnega § 10) lea Sámediggestivrra válljejuvvon golggotmánu 10. b. 1989 áššis 4/89 joatka.

Dan vuođul buktá válgalávdegoddi čuovvovaš árvalusa Sámediggái:

I:

Oahpahusa ja dutkama váldolávdegoddái (5) válljejuvvojit:

Johan Jernsletten, (NSR/S), jođiheaddji
Magnhild Mathisen, (A), nubbinjođiheaddji
Åge Pedersen, (NSR/S)
Mikkel Gaup, (F)
Inger A. Johansen, (A)

Ealáhusaid, luonddu ja birrasa váldolávdegoddái (7) válljejuvvojit:

John H. Eira, (NSR/S), jođiheaddji
Ante M. Eriksen, (F), nubbinjođiheaddji
Ruth R. Josefsen, (NSR/S)
Oddvin Storelv, (NSR/S)
Peder Mathisen, (NSR/S)
Mathis M. Sara (F)
Eilif Larsen (A)

Vuoigatvuođaid váldolávdegoddái (6) välljejuvvojit:

Nils Jernsletten, (NSR/S), jođiheaddji
 Steinar Pedersen, (A) nubbinjođiheaddji
 Ing-Lill Paval, (NSR/S)
 Jarle Jonassen, (NSR/S)
 Inger Juuso, (NSR/S)
 Ivar Simonsen, (F)

Sosiál- ja dearvvasvuođaáš. váldolávdegoddái (5) välljejuvvojit:

Egil Olli, (A), jođiheaddji
 Ester Fjellheim, (NSR/S) nubbinjođiheaddji
 John V. Aslaksen, TDL
 Haldis Thomassen, (F)
 John Nordfjell, (F)

Kultuvrra ja giela váldolávdegoddái (6) välljejuvvojit:

Lars Nilsen, (F), jođiheaddji
 Ingrid Wernberg, (NSR/S), nubbinjođiheaddji
 Olav Dikkanen, (NSR/S)
 Johan M. Sara, (F)
 Mimmi Bæivi, (A)
 Svein H. Bårdsen, (NSR/S)

Organisašuvdna- vuođđudusáššiid váldolávdegoddái (5) välljejuvvojit:

Maret Guhttor, (F), jođiheaddji
 Hans Guttorm, (NSR/S), nubbinjođiheaddji
 Olav Andersen, (NSR/S)
 Inger Ann Fossli, (NSR/S)
 Josef Vedhugnes, (A)

Čoahkkinjođihangoddái (3) välljejuvvojit:Miellahtut

Mimmi Bæivi (A), jođiheaddji
 Ester Fjellheim (NSR/S), nubbinjođihead.
 Johan M. Sara (F)

Várrelahtut

Josef Vedhugnes (A)
 Odvin Storelv (NSR/S)
 Ante M. Eriksen (F)

II:

Váldolávdegottit ja čoahkkinjohtogoddi doaibmagohtet geassemánu
 1. beaivvi 1990 rájes.

III:

Organisašuvdnalávdegoddi välljejuvvon golggotmánu 10. b. 1989 áššis 5/89 loahpahuvo.

Máret Guhttor evttohii čuovvovaš mearkkašumi (dárogillii):

Sámedikki mearrádusa vuođul áššis 19/90 mearriduvvui ahte Sámediggeráđđi lea miessemánu 29. b. 1990 § 10 mannosas doaibmaortnega mielde joatka dan stivrras mii välljejuvvui gaskaboddosaš njuolggadusaid mielde mearriduvvon ggl.res. bokte suoidnemánu 28. b. 1989.

Dat mielddisbukta ahte stivrra jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji molsuba namaid presideantan ja sadjásašpresideantan.

2 JIENASTEAPMI

Válgalávdegotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

ÁŠŠI 29/90 OĀSMAHTTON ČOAHKKINPLÁNA JAHKÁI 1990

1 OVDANBUKTON EVTTOHUS

Sámediggestivtta árvalus:

Sámediggestivra evttoha dáikko bokte oāasmahtton čeahkkinflána jahkái 1990. Evttohuvo ahte mearriduvvon Sámediggečeahkkin čakčamánu 25. -27. b. dán jigi rievdaduvvo čeahkkimin eanaš váldolávdegottiide. Ollesčeahkkin oaneduvvo sullii ovttabeaivái.

Rievdaduvvon čeahkkinflána Sámedikki orgánain jagis 1990 evttohuvo ná:

ČAKČAMÁNU 25. - 27. b. : OLLESČOAHKKIN/VÁLDOLÁVDEGODDEČOAHKKIMAT

ČAKČAMÁNU 27. - 29. b. : OLLESČOAHKKIN

Evttohuvo ahte eará čeahkkimat mat galget Sámedikki váldolávdegottiin eai mearriduvvo lagabui áiggi dáfus. Čeahkkimat dollojuvvojit dađi mielde go lea dárbu nu go lea evttohuvvon Organisašuvdnalávdegotti miessemánu 10. b. 1990 mannosas árvalusas.

SAMEDIGGI

SAMEDIGGE

SAEMIEDIGKIE

SAMETINGET

ČOAHKKINGIRJI 2/90

SIIDU 43

2 JIENASTEAPMI

Sámediggestivrra árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Sámedikki hálddahus 12.06.90

Per A. Bær
ref.

